

Co-funded by
the European Union

Evropska podnebna dividenda:

**Gospodarske
koristi, delovna
mesta, zdravje in
nižji stroški
energije**

**Ukrepi za varčevanje z energijo bi lahko do leta 2030
prinesli za več kot 826 milijard evrov denarno
ovrednotenih dodatnih koristi na leto**

Izdala mreža **Climate Action Network (CAN) Europe**, oktober 2026. Slovensko verzijo pripravil **Focus, društvo za sonaraven razvoj**.

Pri vsakršnem razmnoževanju, v celoti ali delno, je treba navesti naslov ter zgoraj navedenega izdajatelja kot imetnika avtorskih pravic.

Avtorji: Dimitri Krings (dkr@climact.com),
Corentin Bonte (cbo@climact.com), Julien
Pestiaux (jpe@climact.com)

CLIMACT

Sodelavci: Brigitta Bozsó, Federico Mascolo, Olivier Vardakoulis | **Oblikovanje:** Jani Savolainen

Sodelavci koalicije Plan4Climate: Bond Beter Leefmilieu (Belgija), Climate Action Network Europe, Centre for Transport and Energy (Češka), Društvo za oblikovanje trajnostnega razvoja – DOOR (Hrvaška), Estonian Fund for Nature (Estonija), Focus – društvo za sonaraven razvoj (Slovenija), Institute for Sustainable Development Foundation (Poljska), Friends of the Earth Hungary (Madžarska), Réseau Action Climat (Francija), SEO/BirdLife (Španija), WWF Italija (Italija), Za Zemiata (Bolgarija), ZERO (Portugalska)

Prevod: Tadej Turnšek

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are, however, those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency (CINEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Vsebina

Povzetek	4
1. Kontekst: Si Evropa lahko privošči neukrepanje?	7
2. Metodološki povzetek	21
2.1. Rezultati ključnih kazalnikov	23
3. Slovenija	24

Povzetek

Evropa se že od osemdesetih let prejšnjega stoletja segreva približno dvakrat hitreje od svetovnega povprečja, temu primerno pa narašča tudi gospodarska škoda. Po ocenah Evropske agencije za okolje so med letoma 1980 in 2024 vremenski in podnebni ekstremi Evropsko unijo stali 822 milijard evrov, pri čemer je četrtna vseh stroškov nastala med letoma 2021 in 2024, saj je bilo vsako izmed teh let med petimi najdražjimi v zgodovini meritev. Poleg tega je v enakem obdobju zaradi teh ekstremnih dogodkov umrlo več kot 441.000 ljudi.¹

V našem prelomnem poročilu **Paris Pact Payoff** iz leta 2024 smo ugotovili, da v EU kot celoti koristi okrepitve podnebnih ukrepov (z uresničevanjem načrta, usklajenega s ciljem omejitve segrevanja na 1,5 °C) znatno presegajo stroške, pri čemer neposredne dodatne koristi do leta 2030 znašajo vsaj 1 bilijon evrov. Od objave prvega poročila se niso spremenile le temeljne ekonomske okoliščine, temveč tudi splošni politični okvir. EU je sprejela zavezujoč cilj 90-odstotnega zmanjšanja emisij do leta 2040, ki je bil uzakonjen marca 2026, vendar šele po vztrajnem nasprotovanju industrije in odkritem nasprotovanju več držav članic, razprava pa se je preusmerila z vprašanja, ali je treba ukrepati, na vprašanje, ali si Evropa te ukrepe lahko privošči. S ponovno nestabilnostjo cen fosilnih goriv, povezano z vojno ZDA in Izraela proti Iranu, se je ponovno izkazalo tisto, kar je že pokazala ruska agresija na Ukrajino: nadaljnja odvisnost od uvoženih fosilnih goriv sama po sebi pomeni stroške in ranljivost, ne pa samoumevne varne rešitve.

V tem poročilu je bila naša baza dokazov posodobljena z upoštevanjem teh okoliščin. Poročilo kaže, da neposredne dodatne koristi podnebnih ukrepov na področju delovnih mest, zdravja in stroškov gospodinjstev za energijo ostajajo velike in da se še naprej povečujejo, s čimer je bil znova potrjen pozitiven vpliv razogljichenja na številne družbene sloje.

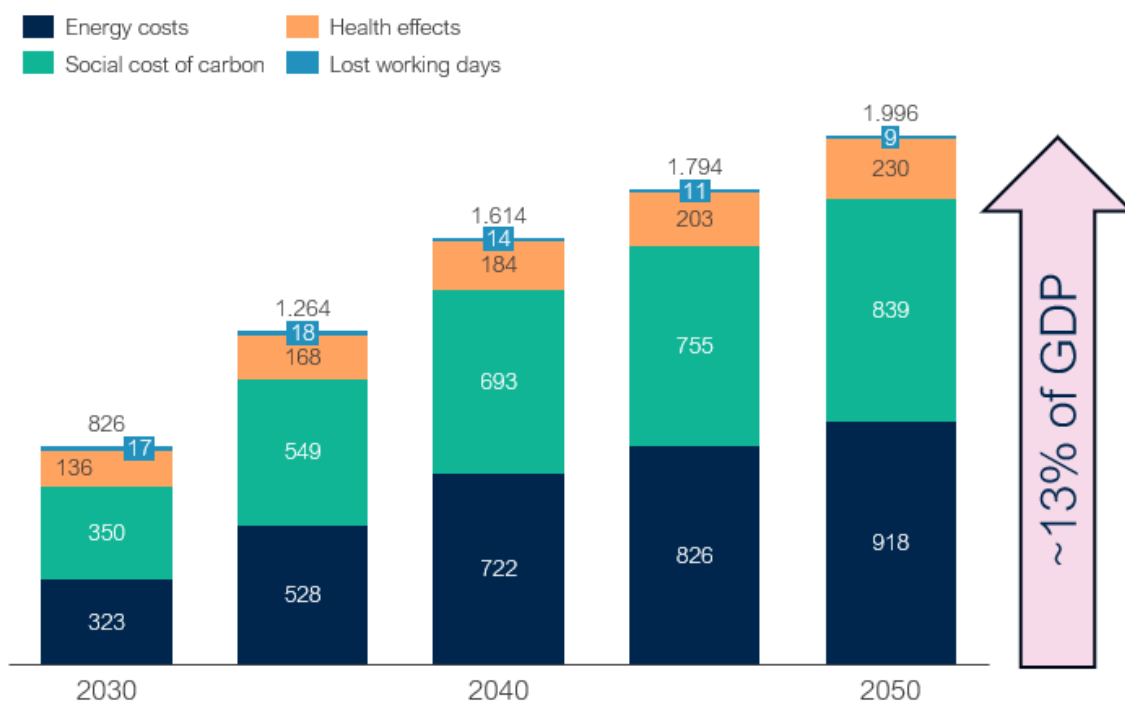
Ukrepi za varčevanje z energijo bi lahko do leta 2030 prinesli več kot 826 milijard evrov denarno ovrednotenih dodatnih koristi na leto, do leta 2050 pa skoraj 2 bilijona evrov (13 % BDP celotne EU-27 v letu 2021)

Ukrepi za varčevanje z energijo v vseh 27 državah članicah EU prinašajo koristi, ki presegajo zgolj nižje račune za energijo, vključno s preprečeno škodo zaradi podnebnih

¹ Evropska agencija za okolje (EEA), »Ekstremno vreme in neenakomerno prilagajanje podnebnim spremembam spodbujata odpornost Evrope« [Extreme weather and uneven climate adaptation challenge Europe's resilience], sporočilo za javnost, 10. junij 2026, <https://www.eea.europa.eu/en/newsroom/news/extreme-weather-and-uneven-climate-adaptation-challenge-europes-resilience>.

sprememb na globalni ravni,² izboljšanim javnim zdravjem in manj izgubljenimi delovnimi dnevi zaradi bolezni. Kot je prikazano na Sliki 1, naj bi se te skupne dodatne koristi po napovedih več kot podvojile – z 826 milijard evrov letno v letu 2030 na skoraj 2 bilijona evrov letno do leta 2050, kar je enakovredno približno 13 % BDP celotne EU-27 v letu 2021. Kumulativno gledano upoštevani ukrepi za varčevanje z energijo in uvajanje obnovljivih virov energije v obdobju 2030–2050 prinašajo za skoraj 32 bilijonov evrov denarno ovrednotenih dodatnih koristi.

Total monetised annual co-benefits [€ billion]

Slika 1: Skupne denarno ovrednotene dodatne koristi na letni ravni v milijardah evrov, po vrsti koristi

Odvisnost od uvoza

Čeprav so v tem poročilu prihranki pri stroških energije kvantificirani kot neposredna dodatna korist ukrepov za razogljičenje, je smiselno izpostaviti obseg ranljivosti, ki jo ti prihranki pomagajo zmanjševati. Po podatkih Eurostata³ je stopnja odvisnosti EU od uvoza energije leta 2023 znašala 58 %, kar pomeni, da je bilo skoraj 60 % energijskih potreb EU kritih z neto uvozom energije, pri čemer so se ti deleži v posameznih državah

² Družbeni stroški ogljika v tem poročilu ocenjujejo globalno škodo, ki jo povzroči vsaka dodatna izpuščena tona CO₂, pri čemer so uporabljene stroškovne ravni po ocenah nemške zvezne agencije za okolje (UBA, Methodenkonvention 3.2). Te stroškovne ravni pokrivajo vplive na kmetijstvo, rabo energije v stavbah, dvig morske gladine in človekovo zdravje, in sicer na globalni ravni.

³ Eurostat, »Pogled na energijo v Evropi – izdaja 2025« [Shedding light on energy in Europe – 2025 edition], 11. marec 2025, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/energy-2025>.

članicah gibali od manj kot 5 % do več kot 90 %. Samo nafta in naftni derivati so leta 2024 predstavljali 67 % uvožene energije v EU, vsa fosilna goriva skupaj pa 95 %. Zmanjšanje te odvisnosti ni pomembno samo z vidika stroškov: zaradi velike odvisnosti od fosilnih goriv so evropski potrošniki izpostavljeni geopolitičnim pritiskom, cenovnim pretresom in motnjam v oskrbi, na katere EU večinoma nima vpliva. Ta tveganja so se zaradi nedavnih napetosti v Zalivu in mrzličnega iskanja nadomestka za ruski plin po letu 2022 spremenila iz hipotetičnih v realna.

Z naložbami v varčevanje z energijo bi lahko leta 2030 ustvarili več kot 8,5 milijona delovnih mest, predvsem v okviru programa energetske prenove stavb

Naložbe v ukrepe za varčevanje z energijo se neposredno odražajo v zaposlovanju, od gradbeništva in prenov do vgrajevanja novih tehnologij za ogrevanje in mobilnost. S temi naložbami bi lahko leta 2030 zagotovili več kot 8,5 milijona novih delovnih mest, izračunanih v ekvivalentih polnega delovnega časa, od tega 6,5 milijona samo na področjih gradbeništva in prenove, ter nato vse do leta 2050 še naprej med 3,5 in 5,8 milijona delovnih mest letno.

Z zmanjšanjem onesnaženosti zraka in izolacijo stanovanj bi lahko do leta 2030 preprečili skoraj 34.000 smrti letno

Bolje izolirana stanovanja in manjša izpostavljenost onesnaženju zraka se neposredno odražajo v izboljšanju javnega zdravja: z dodatnimi ukrepi za boj proti podnebnim spremembam bi lahko do leta 2030 preprečili skoraj 34.000 smrti letno (samo zaradi teh dejavnikov; v to niso vključene druge s podnebjem povezane smrti, zlasti zaradi vročinskih valov), poleg tega pa bi se število sprejemov v bolnišnice zmanjšalo za 8.000. Največja izmed teh koristi bi bilo zmanjšanje presežne umrljivosti zaradi hladnega vremena, saj bi do leta 2030 preprečili več kot 21.000 prezgodnjih smrti letno, do leta 2050 pa bi se to število povečalo na do 50.000. Opomba: to število ne vključuje smrti zaradi ekstremnih vremenskih dogodkov in samih podnebnih sprememb, temveč preprečene smrti kot posledico energetskega prehoda – kar je treba prišteti tragičnim izgubam človeških življenj zaradi ekstremnih vremenskih pojavov.

Poleg tega gre pri teh številkah še za konservativne ocene. Vključujejo namreč le prihranke energije in uvajanje obnovljivih virov energije v okviru energetskega scenarija PAC 2.0 (usklajenega s Pariškim sporazumom) v primerjavi z izhodiščnim scenarijem nespremenjenega stanja (*business-as-usual*), kar skupaj predstavlja malo manj kot 64 % izpustov EU iz leta 2024.

Preostala zmanjšanja izpustov, skupaj s koristmi, ki jih v tej študiji ni mogoče izraziti v denarni vrednosti ali modelirati, v zgornjih seštevkih niso zajeta. Dejanske koristi podnebnih ukrepov, ki so že v teh izračunih ogromne, so zato verjetno še večje.

Pri tem sta najnazornejša primera kmetijstvo in raba zemljišč. Čeprav ju ta študija ne zajema, prinašata znatne koristi za zdravje, biotsko raznovrstnost, kakovost voda in življenjske pogoje na podeželju. V četrtem poglavju sta ti dve področji obravnavani kvalitativno in prikazano je, da bi lahko njun prispevek še bistveno povečal tukaj opredeljene koristi.

Pri tem je treba poudariti, da v tem poročilu ni količinsko opredeljena škoda, ki jo v Evropi povzročajo podnebne spremembe. **Tukaj predstavljene koristi je torej mogoče prišteti koristim od omejevanja nevarnih podnebnih sprememb.**

1. Kontekst: Si Evropa lahko privošči neukrepanje?

Leta 2026 je Evropa v celoti spoznala davek na svojo odvisnost od fosilnih goriv. Od začetka vojne na Bližnjem vzhodu je EU uvoz fosilnih goriv stal dodatnih 90 milijard evrov, »pri tem pa nismo prejeli niti malo dodatne energije«, poletje z ekstremno vročino pa je terjalo več kot 35.000 dodatnih smrti.⁴ Z vsakim letom nadaljnega odlašanja z ukrepi bo cena obojega še višja. Vprašanje ni več, ali si Evropa lahko privošči ambiciozne podnebne ukrepe, temveč kako dolgo si še lahko privošči biti brez njih.

V luči teh okoliščin je EU določila zavezujoč cilj 90-odstotnega zmanjšanja neto izpustov toplogrednih plinov do leta 2040. Trenutno potekajo pogajanja o pravilih upravljanja, načrtih in proračunih, ki bodo odločilno vplivali na to, ali bo ta cilj dosežen. Hkrati so argumenti za podnebne ukrepe danes deležni odkritejšega nasprotovanja kot januarja 2024, ko je bilo objavljeno naše prejšnje poročilo »Paris Pact Payoff« o dodatnih koristih energetskega prehoda.

V tem poglavju so predstavljeni politični kontekst, argumenti proti hitrejšemu ukrepanju ter prispevek tega poročila k razpravi.

Cilj za leto 2040 je zdaj zakonsko določen, vendar so pravila za njegovo uresničevanje še vedno v pripravi

Spremenjena evropska podnebna pravila, ki so stopila v veljavo marca 2026, določajo zavezujoč cilj 90-odstotnega zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov do leta 2040 v

⁴ Evropska komisija, »Govor predsednice von der Leyen o stanju v Uniji leta 2026«, SPEECH/26/1868, 16. september 2026, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/SPEECH_26_1868.

primerjavi z ravnmi iz leta 1990.⁵ Ta cilj je bil sicer ob sprejemu znatno ublažen. Od leta 2036 naprej bo mogoče do pet odstotnih točk tega cilja pokriti z mednarodnimi ogljičnimi dobropisi, kar pomeni, da bi lahko domače izpuste zmanjšali le za 85 odstotkov. Začetek delovanja novega sistema trgovanja z emisijami za stavbe in cestni promet (ETS2) je bil preložen za eno leto, na leto 2028, zakonodaja pa bo odslej podvržena reviziji vsaki dve leti.⁶ Češka, Madžarska, Poljska in Slovaška so glasovale proti končnemu besedilu, Belgija pa se je vzdržala.⁷

Končni cilj se nahaja na spodnji meji razpona 90–95 %, ki ga je priporočil Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe, z mednarodnimi dobropisi pa bi bilo lahko domače zmanjšanje izpustov še manjše.⁸ Prav tako cilj [zaostaja za tem, k čemur smo na podlagi znanstvenih dognanj pozvali v mreži CAN Europe](#) – neto ničelnim domačim emisijam najpozneje do leta 2040, in sicer na osnovi vsaj 92-odstotnega zmanjšanja bruto emisij.⁹ Ko so države članice novembra 2025 uskladile svoje stališče, smo pri CAN Europe opozorili, da je dogovor »veliko šibkejši, kot bi lahko sklepali iz cilja 90-odstotnega zmanjšanja v naslovu«. ¹⁰

Scenarij, prikazan v tem poročilu – tako imenovani scenarij PAC 2.0 (usklajen s Pariškim sporazumom) – je ambicioznejši od sprejetega cilja. Po njem bi podnebno nevtrálnost v celotni EU-27 dosegli do leta 2040, pri čemer bi bruto izpuste zmanjšali za 92-odstotkov glede na leto 1990. To bi namesto z ogljičnimi izravnnavami dosegli z zmanjšanjem povpraševanja in popolnoma obnovljivim energetske sistemom. Dodatne koristi v tem poročilu zato niso ocena sprejetega cilja za leto 2040. **Prikazujejo namreč, kaj lahko EU in njene države članice pridobijo z domačim zmanjševanjem izpustov ter s še odločnejšim ukrepanjem.**

⁵ Uredba (EU) 2026/667 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2026 o spremembi Uredbe (EU) 2021/1119 v zvezi z določitvijo vmesnega podnebnega cilja Unije za leto 2040, <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2026/667/oj/slv>.

⁶ Svet EU, »Podnebni cilj za leto 2040: Svet dal dokončno zeleno luč«, sporočilo za javnost, 5. marec 2026, <https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2026/03/05/2040-climate-target-council-gives-final-green-light>.

⁷ Svet EU, izid glasovanja o sprejetju zakonodajnega akta o spremembi Evropske podnebne zakonodaje, ST 7034/1/26 REV 1, marec 2026, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7034-2026-REV-1/sl/pdf>.

⁸ Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe, »Znanstveni nasveti za določitev podnebnega cilja EU za leto 2040 in proračuna za toplogredne pline za obdobje 2030–2050], junij 2023« [Scientific advice for the determination of an EU-wide 2040 climate target and a greenhouse gas budget for 2030–2050], <https://climate-advisory-board.europa.eu/reports-and-publications/scientific-advice-for-the-determination-of-an-eu-wide-2040-climate-target-and-a-greenhouse-gas-budget-for-2030-2050>.

⁹ CAN Europe, »Letter: CAN Europe letter calling for an ambitious EU 2040 climate target« [Pismo: Pismo organizacije CAN Europe s pozivom k ambicioznemu podnebnemu cilju EU za leto 2040], julij 2025, <https://caneurope.org/publications/letter-eu-2040-climate-target>.

¹⁰ Sven Harmeling, vodja področja za podnebno politiko pri CAN Europe, v CAN Europe, »2040 Climate Target Agreed: a deal, but not a breakthrough« [Dogovorjen podnebni cilj za leto 2040: dogovor, ne pa tudi prelomnica], 5. november 2025, <https://caneurope.org/2040-climate-target-agreed-a-deal-but-not-a-breakthrough>.

Večina predpisov, ki bodo omogočili dosego tega cilja, je trenutno še v pripravi. Evropska komisija naj bi do konca leta 2026 predlagala revizijo pravil EU o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov za obdobje po letu 2030, ki bo vključevala tudi postopno odpravo subvencij za fosilna goriva. V enakem časovnem okviru sta predvideni tudi revizija nacionalnih podnebnih ciljev ter vzpostavitev novega okvira za podnebno odpornost.¹¹ Do konca leta se naj bi bili pripravljene tudi novi okviri za energetske učinkovitost in obnovljive vire energije za obdobje po letu 2030.¹² Predlog Komisije za revizijo sistema EU za trgovanje z emisijami (ETS), ki je bil objavljen julija 2026, pa je že v obravnavi v Evropskem parlamentu in Svetu.¹³

Obenem želijo voditelji EU do konca leta 2026 doseči dogovor o naslednjem dolgoročnem proračunu EU – o večletnem finančnem okviru (VFO) za obdobje 2028–2034.¹⁴ Po predlogu Komisije bi se sredstva za kohezijo in kmetijstvo, od leta 2028 naprej pa tudi socialni načrti za podnebje združili v enoten nacionalni in regionalni partnerski načrt za vsako izmed držav članic.¹⁵

Za to poročilo je najpomembnejša revizija upravljanja. Evropska komisija slednjo vidi kot prvi korak k energetskemu in podnebnemu okviru za obdobje po letu 2030, hkrati pa želi nacionalne energetske in podnebne načrte (NEPN) spremeniti v dejanske investicijske načrte.¹⁶ Nacionalni energetski in podnebni načrti bi morali že zdaj vsebovati ocene učinkov predvidenih političnih ukrepov na gospodarstvo, socialo, zdravstvo in

¹¹ Evropska komisija, »Delovni program Komisije za leto 2026« [Commission work programme 2026], COM(2025) 870 final, Priloga I, 21. oktober 2025, https://commission.europa.eu/document/download/d3be0082-c462-434e-8357-51d06a95525c_en?filename=COM_2025_870_1_annexe_EN.pdf.

¹² Evropska komisija, »Okvir za energetske učinkovitost po letu 2030 – javno posvetovanje« in »Okvir za obnovljive vire energije po letu 2030 – javno posvetovanje« [Post-2030 energy efficiency framework – public consultation / Post-2030 renewable energy framework – public consultation], 20. marec 2026, https://energy.ec.europa.eu/news/post-2030-energy-efficiency-framework-public-consultation-2026-03-20_en.

¹³ Evropska komisija, »Predlog spremembe sistema EU za trgovanje s pravicami do emisij« [Proposal for the review of the EU Emissions Trading System], COM(2026) 616 final, 17. julij 2026, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52026PC0616>.

¹⁴ Svet EU, »Časovnica – dolgoročni proračun EU za obdobje 2028–2034« [Timeline – The EU's long-term budget 2028–2034], <https://www.consilium.europa.eu/sl/policies/the-eu-s-long-term-budget-2028-2034/timeline-eu-long-term-budget-2028-2034>.

¹⁵ Evropska komisija, »Predlog uredbe o vzpostavitvi Evropskega sklada za gospodarsko, socialno in teritorialno kohezijo, kmetijstvo in razvoj podeželja, ribištvo in pomorstvo, blaginjo ter varnost« [Proposal for a regulation establishing the European Fund for economic, social and territorial cohesion, agriculture and rural, fisheries and maritime, prosperity and security], COM(2025) 565 final, uvodna izjava 58, julij 2025, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52025PC0565>.

¹⁶ Evropska komisija, »Pregled Uredbe o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov – začetek javnega posvetovanja« [Review of the Governance Regulation of the Energy Union and Climate Action – public consultation launched], 18. december 2025, https://energy.ec.europa.eu/news/review-governance-regulation-energy-union-and-climate-action-public-consultation-launched-2025-12-18_sl.

zaposlovanje,¹⁷ vendar so v praksi te ocene še vedno pomanjkljive. [Pregled 16 končnih načrtov NEPN, ki smo ga pripravili pri CAN Europe](#), je pokazal, da jih večina ne vsebuje ocene naložb, potrebnih za njihovo izvedbo, v 14 načrtih pa so subvencije za fosilna goriva navedene nepopolno ali pa sploh ne. Tudi če bi bili ti načrti v celoti uresničeni, bi EU še vedno zmanjkala ena odstotna točka do cilja za leto 2030, ki predvideva 55-odstotno zmanjšanje neto izpustov.¹⁸

Pri CAN Europe smo pozvali k temu, da naj bodo v okviru revizije ohranjeni zavezujoči cilji EU glede obnovljivih virov energije in energetske učinkovitosti ter letno poročanje o napredku in da naj se okrepi izvajanje, vključno z dostopom do pravnega varstva pred nacionalnimi sodišči.¹⁹ Z metodologijo, uporabljeno v tem poročilu, v kateri so poenoteno izračunane dodatne koristi v posameznih državah, si lahko države članice pomagajo pri pravilnem ocenjevanju ter pri uporabi svojih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov za usmerjanje naložb v okviru naslednjega proračuna EU.

Razprava se je preusmerila na vprašanje, ali si Evropa sploh lahko privošči ukrepati, pri čemer že plačuje ceno svojega neukrepanja

Od objave našega [poročila »Paris Pact Payoff«](#) se je razprava preusmerila z vprašanja, ali bi Evropa sploh morala ukrepati glede podnebja, na vprašanje, ali si to lahko privošči. Glasna skupina držav in industrijskih združenj zdaj trdi, da mora Evropa upočasniti svoja prizadevanja. To stališče temelji na napačni diagnozi: visoke cene energije v Evropi, ki resnično zmanjšujejo njeno konkurenčnost, so namreč težava, povezana s fosilnimi gorivi.

Draghijevo poročilo o konkurenčnosti evropskega gospodarstva je pokazalo, da podjetja v EU plačujejo dva- do trikrat višje cene električne energije kot v ZDA, cene plina pa so od štirikrat do petkrat višje. Zaključek poročila je, da bo razogljichenje za Evropo priložnost, če bodo njeni podnebni cilji podprti s koherentnim načrtom, brez njega pa bi lahko negativno vplivalo na konkurenčnost in gospodarsko rast.²⁰ V poročilu je bilo torej

¹⁷ Uredba (EU) 2018/1999 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov [Regulation (EU) 2018/1999 on the Governance of the Energy Union and Climate Action], Priloga I, Del 1, Oddelek B, točka 5.2, <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj/slv>.

¹⁸ CAN Europe, »Z ambicioznim izvajanjem nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov je treba premostiti vrzeli: podnebni cilji EU so ogroženi« [NECPs' ambitious implementation must close the gaps: EU climate goals at risk], junij 2025, <https://caneurope.org/content/uploads/2025/06/NGO-NECP-ASSESSMENT-JUNE-2025.pdf>.

¹⁹ CAN Europe, »Zakaj je revizija Uredbe EU o upravljanju pomembna« [Why the revision of the EU Governance Regulation matters], 17. april 2026, <https://caneurope.org/news/governance-regulation-revision> ter »Prednostne naloge organizacije CAN Europe glede revizije Uredbe o upravljanju« [CAN Europe's priorities on the revision of the Governance Regulation], 2. september 2026, <https://caneurope.org/publications/can-europes-priorities-on-the-revision-of-the-governance-regulation>.

²⁰ M. Draghi, »Prihodnost evropske konkurenčnosti – Del A: Strategija konkurenčnosti za Evropo« [The future of European competitiveness – Part A: A competitiveness strategy for Europe], september 2024, https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/draghi-report_sl.

identificirano tveganje zaradi pomanjkanja načrta, ne pa zaradi preveč ambicioznih ciljev. Kljub temu je bil pogost politični odziv opuščanje načrtovanja namesto njegove okrepitve. V prvem krovnem zakonodajnem paketu za poenostavitev (t. i. svežnju Omnibus), sprejetem februarja 2026, je bila dolžnost poročanja o trajnostnosti omejena le na podjetja z več kot 1.000 zaposlenimi in 450 milijoni evrov prometa. Prav tako je bila odpravljena zahteva, da morajo največja podjetja sprejeti in izvajati načrt za podnebni prehod.²¹

Ta pritisk je najbolj vplival na določanje cen ogljika, ki predstavlja najjasnejšo uveljavitev načela »onesnaževalec plača« v podnebni politiki EU. Pred zasedanjem Evropskega sveta marca 2026 so Poljska in devet drugih držav članic, vključno z Italijo, v skupnem pismu zapisale, da je postopno odpravljanje brezplačnih emisijskih kuponov za industrijo prehitro. Italijanski minister za podjetništvo je pozval celo k začasni odpravi sistema trgovanja z emisijami (ETS).²² Voditelji EU jim niso pritrdili, temveč so od Komisije zahtevali revizijo, s katero bi zmanjšali nihanje cen ogljika, obenem pa bi imel sistem ETS še naprej ključno vlogo.²³

Vendar pa je Evropska komisija v svojem predlogu, objavljenem julija 2026, kljub temu na več področjih popustila. Predlog vključuje upočasnitev zniževanja zgornje meje izpustov po letu 2030 in ohranja brezplačne emisijske kupone za industrijo tudi po tem letu, vendar pod pogojem izvajanja načrtov za razogljičenje. Prav tako zamika njihovo postopno odpravo v sektorjih, ki jih zajema Mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah (CBAM), na leto 2038 ter od leta 2036 naprej omogoča uporabo mednarodnih ogljičnih dobropisov.²⁴

Tovrstna popuščanja ne vplivajo na ceno razogljičenja, temveč zgolj prenašajo njegove stroške drugam. Kot smo izpostavili pri organizaciji CAN Europe: »Z vsako dodatno tono CO₂, dovoljeno v okviru sistema trgovanja z emisijami (ETS), evropski podnebni izziv postaja težji in dražji.« Dodatni izpusti prinašajo višje stroške za državljane in podjetja ter

²¹ Direktiva (EU) 2026/470, objavljena v Uradnem listu 26. februarja 2026, <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2026/470/oj/slv>; glej tudi Linklaters, »Direktiva EU Omnibus I objavljena v Uradnem listu EU« [EU Omnibus I Directive published in the Official of the EU], <https://sustainablefutures.linklaters.com/post/102mkjf/eu-omnibus-i-directive-published-in-the-official-journal-of-the-eu>, 26. februar 2026.

²² EU Observer, »Na vrhu EU se obeta velik boj glede trgovanja z emisijami« [Major emissions trading fight looms at EU summit], 18. marec 2026, <https://euobserver.com/207480/major-emissions-trading-fight-looms-at-eu-summit>.

²³ Evropski svet, Sklepi [European Council, Conclusions], EUCO 1/26, 19. marec 2026, odstavek 38 in 41(c), <https://www.consilium.europa.eu/media/lwhk3itd/en-20260319-european-council-conclusions.pdf>.

²⁴ Predlagani faktor linearnega znižanja znaša 3,7 % za obdobje 2031–2035 ter 1,7 % za obdobje 2036–2040, v primerjavi s 4,4 % za leto 2028 po trenutno veljavnih pravilih. Mednarodno partnerstvo za boj proti emisijam CO₂ (International Carbon Action Partnership – ICAP), »Evropska komisija objavila predlog revizije sistema EU ETS« [EU Commission publishes EU ETS review proposal], 17. julij 2026, <https://icapcarbonaction.com/en/news/eu-commission-publishes-eu-ets-review-proposal>.

zahtevajo še odločnejše zmanjševanje emisij na področju stavb, kmetijstva in prometa, če želimo doseči cilj za leto 2040.²⁵ Poleg tega se s tem breme stroškov prenaša na javne proračune. Sistem ETS je od leta 2005 pripomogel k 50-odstotnemu zmanjšanju izpustov v sektorjih, ki jih zajema, hkrati pa je bilo v njegovem okviru zbranih več kot 270 milijard evrov za inovacije, razogljičenje industrije in posodobitev evropskega energetskega sistema.²⁶ Kljub nasprotovanju delov evropske industrije so nordijska združenja podjetij opozorila, da bi moral biti brez visokih cen ogljika prehod v vse večji meri financiran iz nacionalnih proračunov,²⁷ marca 2026 pa je več kot 100 podjetij – med drugim EDF, Heidelberg Materials, Holcim, Tata Steel, Vattenfall in Volvo Group – v pismu voditeljem EU poudarilo, da so pravi razlogi za težave s konkurenčnostjo Evrope cene energije zaradi uporabe fosilnih goriv, svetovne presežne industrijske zmogljivosti in razdrobljen enotni trg, ne pa podnebna politika.²⁸

Na žalost je enaka logika popuščanja vse pogostejša tudi na področju javnih financ. Zaveznice v zvezi NATO so se zavezale, da bodo do leta 2035 izdatke za obrambo in varnost povečale na 5 % BDP.²⁹ Posledično je 18 držav članic EU uveljavilo odstopno klavzulo v okviru proračunskih pravil, ki jim do leta 2028 omogoča preseganje njihovih načrtanih proračunskih okvirov za do 1,5 % BDP letno.³⁰ Za obrambo se je torej manevrski prostor v proračunu našel, medtem pa je primanjkljaj na področju podnebnih naložb vse večji.

Komisija je za obdobje 2028–2034 predlagala dolgoročni proračun EU v višini skoraj 2 bilijonov evrov, pri čemer ciljni delež za podnebne in okoljske izdatke znaša 35 %.³¹

²⁵ CAN Europe, »Predlog Komisije glede EU ETS nagrajuje odlašanje namesto razogljičenja« [Commission's EU ETS proposal rewards delay instead of decarbonisation], 17. julij 2026 (citat Chiare Martinelli, direktorice), <https://caneurope.org/news/ets-revision-proposal>.

²⁶ Evropska komisija, »Komisija krepi konkurenčnost, razogljičenje in neodvisnost Evrope z akcijskim načrtom za elektrifikacijo in pregledom sistema trgovanja z emisijami« [Commission boosts Europe's competitiveness, decarbonisation and independence with Electrification Action Plan and ETS review], 17. julij 2026, https://malta.representation.ec.europa.eu/news/commission-boosts-europes-competitiveness-decarbonisation-and-independence-electrification-action-2026-07-17_en.

²⁷ Carbon Market Watch, »Kljub političnemu hrupu je podpora sistemu EU ETS izjemno velika« [Despite the political noise, support for the EU ETS is overwhelming], 24. marec 2026, <https://carbonmarketwatch.org/2026/03/24/despite-the-political-noise-support-for-the-eu-ets-is-overwhelming>.

²⁸ Carbon Market Watch, »Kljub političnemu hrupu je podpora sistemu EU ETS izjemno velika« [Despite the political noise, support for the EU ETS is overwhelming], 24. marec 2026.

²⁹ NATO, »Obrambni izdatki in zaveza NATO o 5 %« [Defence expenditures and NATO's 5% commitment], <https://www.nato.int/en/what-we-do/introduction-to-nato/defence-expenditures-and-natos-5-commitment>.

³⁰ Svet EU, »Nacionalna odstopna klavzula za obrambne izdatke« [National escape clause for defence expenditure], stanje na dan 12. junij 2026, <https://www.consilium.europa.eu/sl/policies/national-escape-clause-for-defence-expenditure-nec>.

³¹ ECCO, »Predlog proračuna EU za obdobje 2028–2034: financiranje energetskega prehoda in podnebja« [EU budget proposal 2028–2034: funding for the energy transition and climate], julij 2025, <https://eccoclimate.org/eu-budget-proposal-2028-2034-funding-for-the-energy-transition-and-climate>.

Vendar pa smo pri CAN Europe z analizo ugotovili, da je teh 700 milijard evrov za zelene naložbe, če upoštevamo inflacijo, nižji znesek od tistega, ki je predviden v okviru sedanjega proračuna. V nove nacionalne načrte bi bil vključen tudi Sklad za pravični prehod, pri čemer sredstva za regije v prehodu ne bi bila jasno rezervirana. Pri CAN Europe zato pozivamo, naj bo za odpravljanje primanjkljaja v podnebnih naložbah in naložbah v biotsko raznovrstnost namenjenih bilijon evrov oziroma polovica proračuna.³²

Po podatkih inštituta I4CE³³ so leta 2025 v EU naložbe v podnebne ukrepe dosegle 534 milijard evrov, medtem ko ocenjene potrebe do leta 2030 znašajo 878 milijard evrov letno. Vrzal je torej narasla na 344 milijard evrov in se je v enem samem letu povečala za 45 milijard evrov. Naložbe v prenovo stavb, ki najbolj pripomorejo k dodatnim koristim v tem poročilu, so se zmanjšale za 5 %.

Evropi ne primanjkuje denarja za energijo, ampak ga troši za napačno vrsto energije.

Leta 2025 je EU za uvoz fosilnih goriv porabila približno 340 milijard evrov, kar je skoraj toliko kot celoten primanjkljaj na področju naložb v podnebne ukrepe.³⁴ Poleg tega so države članice leta 2024 namenile 97 milijard evrov za subvencije za fosilna goriva, kar je znatno nad povprečjem obdobja 2015–2019, ki je znašalo 60 milijard evrov, pri čemer v tistem letu niso sprejele nobenih novih zavez za njihovo postopno odpravo.³⁵ Pri razpravi o tem, ali si lahko privoščimo ukrepati, na vse skupaj gledamo z napačnega zornega kota. V nadaljevanju poročila zato predstavljamo drugo plat te zgodbe: kako se nam energetske prehode izplača.

Drugi pretres zaradi cen fosilnih goriv v štirih letih je pokazal, kakšna je cena naše odvisnosti

28. februarja 2026 so ZDA in Izrael z zračnimi napadi na Iran povzročili »največje motnje v oskrbi v zgodovini svetovnega naftnega trga«, kot je to označila Mednarodna agencija za energijo (IEA). Pretok nafte skozi Hormuško ožino, ki običajno znaša okoli 20 milijonov sodčkov na dan, se je zmanjšal na minimum, članice IEA pa so se dogovorile, da dajo na

³² CAN Europe, »Naslednji dolgoročni proračun EU: Predlog Komisije pušča vrzeli na področju podnebja in narave« [EU's next long-term budget: Commission's proposal leaves gaps in climate and nature], 16. julij 2025, <https://caneurope.org/news/mff-proposal-2028-2034>.

³³ I4CE, »Stanje podnebnih naložb v Evropi – verzija 2026« [The State of Europe's Climate Investment – 2026 edition], junij 2026, <https://www.i4ce.org/en/publication/state-europe-climate-investment-2026>.

³⁴ Evropska komisija, »AccelerateEU – Energetska unija: cenovno dostopna in varna energija s pospešenim ukrepanjem« [AccelerateEU – Energy Union: Affordable and Secure Energy through Accelerated Action], COM(2026) 370 final, 22. april 2026, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52026DC0370>.

³⁵ Evropska komisija, »Poročilo o energetskih subvencijah poudarja nadaljnje zmanjšanje v letu 2024« [Energy subsidies report highlights further reduction in 2024], 17. september 2026, https://energy.ec.europa.eu/news/energy-subsidies-report-highlights-further-reduction-2024-2026-09-17_sl.

voljo še 400 milijonov sodčkov iz izrednih zalog.³⁶ Cena surove nafte Brent se je marca približala 120 dolarjem na sodček. Cene so se v začetku poletja nekoliko umirile, a so julija, ko so se napadi nadaljevali in je bila ožina spet praktično zaprta, ponovno narasle. Konec septembra se je cena nafte Brent gibal pri več kot 107 dolarjih za sodček.³⁷

Evropa je hitro plačala račun za to. EU je zaradi tega konflikta do aprila 2026 za uvoz fosilnih goriv porabila že dodatnih 24 milijard evrov.³⁸ Do sredine septembra je predsednica Komisije dodatne stroške ocenila že na 90 milijard evrov.³⁹ To je že drugi takšen cenovni šok v štirih letih, pri čemer na evropske energetske trge še naprej negativno vpliva tudi ruska vojna proti Ukrajini.

Zadnja kriza je pokazala, kako draga je lahko ta odvisnost. Med septembrom 2021 in sredino leta 2023 so države EU namenile 540 milijard evrov za zaščito potrošnikov pred visokimi cenami energije.⁴⁰ Inflacija v evrskem območju evra je vrhunec dosegla oktobra 2022 pri 10,6 odstotkih, kar je član izvršilnega odbora ECB opisal kot »fosilflacijo« (izv. *fossilflation*).⁴¹ S prvimi odzivi na letošnji cenovni šok tvegamo, da bomo ponovili enake napake. Do sredine junija 2026 je bila več kot polovica od 11,8 milijarde evrov pomoči, ki jo je po Evropi spremljal inštitut Bruegel, nenamenske, pri čemer je 86 % teh sredstev celo povečalo spodbude za porabo fosilnih goriv.⁴² Pri CAN Europe smo zato pozvali k podpori, ki bo takoj zaščitila najbolj ranljive, hkrati pa pripomogla k rešitvi problema

³⁶ Mednarodna agencija za energijo (IEA), »Poročilo o trgu nafte – marec 2026« [Oil Market Report – March 2026], 12. marec 2026, <https://www.iea.org/reports/oil-market-report-march-2026>.

³⁷ Mednarodna agencija za energijo (IEA), »Poročilo o trgu nafte – avgust 2026« [Oil Market Report – August 2026], 12. avgust 2026, <https://www.iea.org/reports/oil-market-report-august-2026>; Al Jazeera, »Cene nafte skokovito porasle po napadih ZDA na Iran, s čimer se je njihovo padanje vrnilo na predvojno raven« [Oil prices surge as US strikes Iran, reversing fall to pre-war levels], 8. julij 2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/7/8/oil-prices-surge-as-us-strikes-iran-reversing-fall-to-pre-war-levels>; Al Jazeera, »Cene nafte skokovito narasle, potem ko je Trump zavrnil načrt Irana za ponovno odprtje Hormuške ožine« [Oil prices surge after Trump rejects Iran's plan to reopen Strait of Hormuz], 28. september 2026, <https://www.aljazeera.com/economy/2026/9/28/oil-prices-surge-after-trump-rejects-irans-plan-to-reopen-strait-of-hormuz>.

³⁸ Evropska komisija, »AccelerateEU – Energetska unija: cenovno dostopna in varna energija s pospešenim ukrepanjem« [AccelerateEU – Energy Union: Affordable and Secure Energy through Accelerated Action], COM(2026) 370 final, 22. april 2026.

³⁹ Evropska komisija, »Govor predsednice von der Leyen o stanju v Uniji leta 2026«, SPEECH/26/1868, 16. september 2026.

⁴⁰ Bruegel, »Nacionalni fiskalni ukrepi v odziv na energetske krize« [National fiscal policy responses to the energy crisis], zbirka podatkov, zadnja posodobitev 26. junij 2023, <https://www.bruegel.org/dataset/national-policies-shield-consumers-rising-energy-prices>.

⁴¹ F. Elderson, »Odvisnost Evrope od fosilnih goriv predstavlja tveganje za stabilnost cen« [Europe's fossil fuel dependence poses risks to price stability], The ECB Blog, 7. april 2026, <https://www.ecb.europa.eu/press/blog/date/2026/html/ecb.blog20260407~dfa96b8bfc.en.html>.

⁴² Bruegel, »Sledilnik fiskalnih odzivov na evropsko energetske krize leta 2026« [2026 European energy crisis fiscal response tracker], zbirka podatkov, posodobljeno 16. junija 2026, <https://www.bruegel.org/dataset/2026-european-energy-crisis-fiscal-response-tracker>.

odvisnosti od fosilnih goriv, ki te pretrese sploh povzroča – tako da se s takšnimi krizami v Evropi ne bi več spopadali.⁴³

Voditelji EU so prepoznali strukturno rešitev. Marca 2026 so ugotovili, da je energetske prehod »še vedno najučinkovitejša strategija za doseganje strateške avtonomije Evrope, krepitev odpornosti in strukturno znižanje cen energije«.⁴⁴ Julija 2026 je Evropska komisija predstavila okvirni cilj zvišanja deleža električne energije v evropski porabi energije s 23 % na 46 % do leta 2040. Po ocenah Komisije bi na ta način lahko zmanjšali stroške za uvoz fosilnih goriv za 260 milijard evrov letno,⁴⁵ v svoji oceni učinka za cilj do leta 2040 pa Komisija predvideva, da bi z manjšim uvozom fosilnih goriv med letoma 2031 in 2050 prihranili približno 2,8 bilijona evrov.⁴⁶

Kako je lahko to videti v praksi, so pokazale države, ki so ukrepale pravočasno. V Španiji so s hitrim razvojem vetrne in sončne energije zmanjšali delež ur, ko ceno električne energije določa plin, s 75 % leta 2019 na 15 % leta 2026.⁴⁷ Po podatkih španske centralne banke Banco de España⁴⁸ so bile veleprodajne cene električne energije v prvi polovici leta 2024 za več do 40 % nižje, kot bi bile, če bi proizvodnja vetrne in sončne energije ostala na ravni iz leta 2019. Drugi del rešitve je varčevanje z energijo, na katerega se osredotočamo v tem poročilu: energije, ki ni porabljena, ni treba uvoziti, s čimer se lahko izognemo naslednjemu cenovnemu šoku.

⁴³ CAN Europe, »Evropski svet: Voditelji EU morajo odziv na krizo povezati s pospešitvijo energetskega prehoda« [European Council: EU leaders must pair crisis response with accelerating the energy transition], 19. marec 2026, <https://caneurope.org/news/european-council-eu-leaders-must-pair-crisis-response-with-accelerating-the-energy-transition>; CAN Europe, »Pismo: Takoj zaščitite ljudi in vzpostavite trajno energetske varnost« [Letter: Protect People Now and Build Lasting Energy Security], 25. september 2026, <https://caneurope.org/news/letter-protect-people-now-and-build-lasting-energy-security>.

⁴⁴ Evropski svet, Sklepi [European Council, Conclusions], EUCO 1/26, 19. marec 2026, odstavek 38 in 41(c).

⁴⁵ Evropska komisija, »Komisija krepi konkurenčnost, razogljičenje in neodvisnost Evrope z akcijskim načrtom za elektrifikacijo in pregledom sistema trgovanja z emisijami« [Commission boosts Europe's competitiveness, decarbonisation and independence with Electrification Action Plan and ETS review], 17. julij 2026.

⁴⁶ Evropska komisija, »Zavarujmo svojo prihodnost Podnebni cilj Evrope za leto 2040 in pot do podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter oblikovanje trajnostne, pravične in uspešne družbe« [Securing our future: Europe's 2040 climate target and path to climate neutrality by 2050 building a sustainable, just and prosperous society], COM(2024) 63 final, 6. februar 2024, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52024DC0063>.

⁴⁷ Bruegel, »Kako bi se morala Evropa odzvati na iranski plinski šok (in kako se ne bi smela)« [How Europe should respond to the Iran gas shock (and how it shouldn't)], 1. april 2026, <https://www.bruegel.org/analysis/how-europe-should-respond-iran-gas-shock-and-how-it-shouldnt>.

⁴⁸ J. Quintana, »Vpliv obnovljivih virov energije na veleprodajne cene električne energije« [The impact of renewable energies on wholesale electricity prices], Banco de España, *Economic Bulletin* 2024/Q3, 4. september 2024, <https://www.bde.es/wbe/en/publicaciones/analisis-economico-investigacion/boletin-economico/2024t3-articulo-09-el-impacto-de-las-energias-renovables-sobre-el-precio-mayorista-de-la-electricidad.html>.

Področje uporabe: stroški podnebnih sprememb v Evropi so že zdaj visoki in v tem poročilu niso količinsko opredeljeni

Podnebne spremembe so v vse večji meri obravnavane kot sistemsko tveganje za evropsko gospodarstvo in javne finance, ne pa le kot okoljski problem. Evropska agencija za okolje (EEA) je v Evropi opredelila 36 glavnih podnebnih tveganj, ki vplivajo na varnost oskrbe z energijo in hrano, ekosisteme, infrastrukturo, vodo, finančno stabilnost in zdravje.

Pri več kot polovici teh tveganj je potrebno takojšnje ukrepanje, osem pa jih je še posebej perečih. Evropska agencija za okolje (EEA) poleg tega opozarja, da se bodo države članice zaradi podnebnih sprememb spopadale z znatnimi javnofinančnimi tveganji, in to že v bližnji prihodnosti.⁴⁹

Gospodarske izgube so že zdaj visoke. Po ocenah so vremenski in podnebni ekstremi EU med letoma 1980 in 2024 stali 822 milijard evrov, od tega četrtno tega zneska samo v obdobju med letoma 2021 in 2024, pri čemer je bilo zasebno zavarovanih manj kot 20 % teh izgub.⁵⁰ Povprečne letne izgube v obdobju 2020–2023 so bile 2,5-krat višje kot v prejšnjem desetletju.⁵¹

Letos poleti so se ti trendi jasno pokazali tudi v praksi. Poleg smrtnih žrtev, povezanih z vročino, je zgorelo 660.000 hektarjev površin, izgubljenih pa je bilo tudi približno 12 milijonov ton pridelka.⁵² Po prvih ocenah banke Triodos⁵³ bi lahko EU leta 2026 samo zaradi vročine izgubila okoli 1 % BDP oziroma približno 180 milijard evrov, večino zaradi izgubljene delovne produktivnosti. Če pogledamo še nekoliko dlje v prihodnost, bi se lahko po ocenah Komisije BDP v EU zaradi podnebnih vplivov zmanjšal za približno 7 %.⁵⁴

⁴⁹ Evropska agencija za okolje (EEA), »Evropska ocena podnebnih tveganj« [European Climate Risk Assessment], poročilo EEA št. 01/2024 [EEA Report 01/2024], marec 2024, <https://www.eea.europa.eu/publications/european-climate-risk-assessment>.

⁵⁰ Evropska agencija za okolje (EEA), »Gospodarske izgube zaradi ekstremnih vremenskih in podnebnih dogodkov v Evropi« [Economic losses from weather- and climate-related extremes in Europe], kazalnik [indicator], <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/economic-losses-from-climate-related>.

⁵¹ Evropska agencija za okolje (EEA), »Okolje v Evropi 2025 – Glavne ugotovitve« [Europe's environment 2025 – Main findings], 29. september 2025, <https://www.eea.europa.eu/en/europes-environment-2025/toolkit/europes-environment-2025-preview-and-main-findings/@download/file>.

⁵² Evropska komisija, »Govor predsednice von der Leyen o stanju v Uniji leta 2026« [2026 State of the Union Address by President von der Leyen], SPEECH/26/1868, 16. september 2026, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/speech_26_1868.

⁵³ Triodos Bank, »Izjemna vročina v Evropi bi lahko v letu 2026 izničila gospodarsko rast EU« [Europe's extreme heat could wipe out EU growth in 2026], sporočilo za javnost [press release], 8. avgust 2026, <https://www.triodos.com/en/press-releases/2026/europes-extreme-heat-could-wipe-out-eu-growth-in-2026>.

⁵⁴ Evropska komisija, »Zavarujmo svojo prihodnost Podnebni cilj Evrope za leto 2040 in pot do podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter oblikovanje trajnostne, pravične in uspešne družbe« [Securing our future:

Tudi te ocene pa so nepopolne. Pri večini od njih namreč nista upoštevana škoda na ekosistemih in biotski raznovrstnosti ter tveganje prelomnih točk, poleg tega pa so se ocene škode z natančnejšimi podatki praviloma še zviševale.⁵⁵

V tem poročilu ni upoštevana nobena od teh preprečenih izgub v Evropi.⁵⁶ Večina tukaj predstavljenih dodatnih koristi izhaja **neposredno iz samega prehoda: gre za nižje račune za energijo, delovna mesta, gospodarsko rast in boljše zdravje.**

Poročilo sicer vključuje en kazalnik podnebne škode: t. i. **družbene stroške ogljika, s katerimi ovrednotimo svetovno škodo, povzročeno z vsako izpuščeno tono CO₂.** Ta kazalnik ne meri izgub, ki jih podnebne spremembe povzročajo gospodarstvu EU. Prav tako niso vključene preprečene smrti zaradi vročine, čeprav lahko s prenovo stavb ljudi zaščitimo tudi pred ekstremno vročino,

Pri tem je vredno omeniti, da smo v našem poročilu »Paris Pact Payoff« iz leta 2024 prav tako ocenjevali preprečene izgube in ugotovili, da bi z načrtom, usklajenim s ciljem omejitve segrevanja na 1,5 °C, do leta 2100 preprečili kumulativne izgube v višini več kot 22 bilijonov evrov v primerjavi z neukrepanjem ter več kot 4 bilijone evrov v primerjavi s trenutnimi politikami.⁵⁷ Kot že omenjeno, izgube, ki jih podnebne spremembe povzročajo v Evropi, v tem poročilu niso kvantificirane (in bodo analizirane v posebnem, kmalu objavljenem dokumentu). **Tukaj predstavljene koristi je zato treba prišteti k učinkom omejevanja nevarnih podnebnih sprememb.**

S pravilno načrtovanim razogljčenjem se lahko hkrati odzivamo na več kriz

Če bi bilo razogljčenje zgolj strošek, ki ga plačujemo za preprečevanje prihodnje škode, bi bilo na argumente proti njemu težje odgovoriti. Vendar pa podatki kažejo, da lahko z dobro načrtovanim prehodom hkrati naslovimo več trenutnih kriz v Evropi. Z razogljčenjem namreč zmanjšamo odvisnost od uvoženih fosilnih goriv in nihanja njihovih cen. Poleg tega se izboljša javno zdravje: onesnaženost zraka je še vedno največje okoljsko tveganje za zdravje v Evropi, izpostavljenost trdnim delcem nad

Europe's 2040 climate target and path to climate neutrality by 2050 building a sustainable, just and prosperous society], COM(2024) 63 final, 6. februar 2024.

⁵⁵ CAN Europe, »Paris Pact Payoff: Pospeševanje zelenega prehoda za družbeno-gospodarske dodatne koristi« [Paris Pact Payoff: Speeding up the green transition for socio-economic co-benefits], januar 2024, https://old.caneurope.org/content/uploads/2024/01/CAN-Europe-co-benefits-of-climate-action_REPORT.pdf

⁵⁶ Družbeni stroški ogljika v tem poročilu ocenjujejo globalno škodo, ki jo povzroči vsaka dodatna izpuščena tona CO₂, pri čemer so uporabljene stroškovne ravni po ocenah nemške zvezne agencije za okolje (UBA, Methodenkonvention 3.2). Te stroškovne ravni pokrivajo vplive na kmetijstvo, rabo energije v stavbah, dvig morske gladine in človekovo zdravje, in sicer na globalni ravni.

⁵⁷ CAN Europe, »Paris Pact Payoff: Pospeševanje zelenega prehoda za družbeno-gospodarske dodatne koristi« [Paris Pact Payoff: Speeding up the green transition for socio-economic co-benefits], januar 2024.

mejnimi ravnmi iz smernic Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) pa je bila leta 2023 v EU povezana s 182.000 smrtnimi primeri.⁵⁸ Z razogljčenjem se s težavo energetske revščine spopadamo pri samem izvoru: leta 2024 ni moglo primerno ogreti svojih domov 9,2 % prebivalcev EU oziroma približno 41 milijonov ljudi, pri čemer je bil v Bolgariji in Grčiji ta delež kar 19 %.⁵⁹ Razogljčenje ustvarja tudi delovna mesta, na primer pri prenovi stavb, ki so sama po sebi lokalnega značaja in jih ni mogoče preseliti v tujino. Poleg tega pa z zniževanjem stroškov za energijo, ki so ključnega pomena pri razpravah o konkurenčnosti, evropske industrijske baze ne slabi, temveč jo dodatno krepi.

Zdi se, da Evropejci to razumejo bolje, kot bi lahko sklepali iz političnih razprav. Tako jih je leta 2025 85 % menilo, da so podnebne spremembe resna težava, 81 % jih je podpiralo cilj EU glede podnebne nevtralnosti do leta 2050, 75 % pa se jih je strinjalo, da bi zmanjšanje uvoza fosilnih goriv povečalo energetska varnost in prineslo gospodarske koristi EU.⁶⁰ Kot ugotavlja Evropska agencija za okolje (EEA), konkurenčnost Evrope ni odvisna le od cene, kakovosti in trajnostnosti njenih proizvodov, temveč tudi od odpornosti evropske družbe.⁶¹

Skupni prihranki se ne prelijejo samodejno v pravično porazdeljene koristi

Podnebni ukrepi prinašajo skupne koristi, vendar te koristi niso samodejno pravično porazdeljene. S prehodom, s katerim znižamo stroške za energijo in ustvarimo delovna mesta, lahko obenem določene skupine potisnemo v slabši položaj, če jih pri zasnovi ukrepov nismo upoštevali. Mednje sodijo gospodinjstva, ki si ne morejo privoščiti začetnih stroškov prenove ali toplotne črpalke, delavci v oglično intenzivnih panogah in regijah ter skupnosti, ki se že danes soočajo z visokimi stopnjami energetske revščine. Kot smo poudarili že v poročilu »Paris Pact Payoff«, ima oblikovanje politik ključno vlogo pri zagotavljanju, da so koristi podnebnih ukrepov pravično porazdeljene in da jih niso deležni le najpremožnejši.⁶² Za dejansko uvajanje teh politik so odgovorni oblikovalci politik. Za to pa potrebujejo načrte za pravični prehod na nacionalni, sektorski in

⁵⁸ Evropska agencija za okolje (EEA), »Škoda za zdravje ljudi zaradi onesnaženosti zraka v Evropi: stanje bremena bolezni, 2025« [Harm to human health from air pollution in Europe: burden of disease status, 2025], december 2025, <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/harm-to-human-health-from-air-pollution-burden-of-disease-status-2025/mortality-exposure-pm25>.

⁵⁹ Eurostat, »9,2 % prebivalstva EU je imelo težave z ogrevanjem stanovanja« [9.2% of EU population struggled to keep their home warm], 2. februar 2026, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20260202-2>.

⁶⁰ Evropska komisija, »Posebni Eurobarometer 565 o podnebnih spremembah« [Special Eurobarometer 565 on climate change], sporočilo za javnost IP/25/1376 [press release IP/25/1376], 30. junij 2025, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_25_1376.

⁶¹ Evropska agencija za okolje (EEA), »Okolje v Evropi 2025 – Glavne ugotovitve« [Europe's environment 2025 – Main findings], 29. september 2025.

⁶² CAN Europe, »Paris Pact Payoff: Pospeševanje zelenega prehoda za družbeno-gospodarske dodatne koristi« [Paris Pact Payoff: Speeding up the green transition for socio-economic co-benefits], januar 2024.

podjetniški ravni, ki morajo biti zasnovani ob aktivnem sodelovanju delavcev in njihovih sindikatov.

To odražajo tudi obstoječi instrumenti EU. V Skladu za pravični prehod je za obdobje 2021–2027 na voljo 19,7 milijarde evrov, po pričakovanjih pa se bo v njem nabralo še dodatnih 7,3 milijarde evrov iz nacionalnega sofinanciranja. Sklad je del širšega Mehanizma za pravični prehod, katerega cilj je zbrati približno 55 milijard evrov za najbolj prizadete regije.⁶³ Socialni sklad za podnebje pa je namenjen zaščiti ranljivih gospodinjstev, uporabnikov prevoza in mikropodjetij pred stroški sistema ETS2.

Prihodnost obeh navedenih instrumentov pa je negotova. Predlog proračuna, ki ga je pripravila Komisija, ne predvideva več Sklada za pravični prehod kot samostojnega sklada, hkrati pa bi se socialni načrti za podnebje od leta 2028 naprej združili v nove nacionalne in regionalne partnerske načrte.⁶⁴ Pri CAN Europe smo kritizirali pomanjkanje namenskih sredstev za regije v prehodu.⁶⁵ V poročilu, pripravljenem v okviru projekta LIFE Plan4Climate pa je izražena bojazen, da bodo morala ranljiva območja znova tekmovali za vire z bogatejšimi regijami.⁶⁶ Tudi nacionalno načrtovanje je pomanjkljivo. Ocena končnih nacionalnih energetske in podnebne načrtov, ki smo jo pripravili pri CAN Europe, je pokazala, da v večini teh načrtov niso ustrezno vključene zahteve glede pravičnega prehoda, prav tako pa v večini ni določenih nacionalnih ciljev za zmanjševanje energetske revščine.⁶⁷

Opomba: modela MICAT in Pathways Explorer, uporabljena v tem poročilu, prikazujeta rezultate na ravni EU in na nacionalnih ravneh, ne pa po dohodkovnih skupinah ali regijah. Zato ima to poročilo določene omejitve in ne prikazuje, kako so porazdeljene dodatne koristi. Najbližji kazalnik – število ljudi, ki so se izbili iz energetske revščine – je naveden v več nacionalnih informativnih listih. Kjer v tem poročilu obravnavamo pravični

⁶³ Evropska komisija, »Mehanizem za pravični prehod« [The Just Transition Mechanism], https://commission.europa.eu/topics/regional-and-urban-policy/just-transition-mechanism_sl.

⁶⁴ Evropska komisija, »Predlog uredbe o vzpostavitvi Evropskega sklada za gospodarsko, socialno in teritorialno kohezijo, kmetijstvo in razvoj podeželja, ribištvo in pomorstvo, blaginjo ter varnost« [Proposal for a regulation establishing the European Fund for economic, social and territorial cohesion, agriculture and rural, fisheries and maritime, prosperity and security], COM(2025) 565 final, uvodna izjava 58, julij 2025.

⁶⁵ CAN Europe, »Naslednji dolgoročni proračun EU: Predlog Komisije pušča vrzeli na področju podnebja in narave« [EU's next long-term budget: Commission's proposal leaves gaps in climate and nature], 16. julij 2025.

⁶⁶ M. Guénard (Germanwatch) in G. Sahin (ICLEI Europe), »Podpora pravičnemu prehodu na podnebno nevtralnost prek nacionalnih in regionalnih partnerskih načrtov (NRPP): izkušnje iz prakse in priporočila za večletni finančni okvir 2028–2034« [Supporting a Just Transition to Climate Neutrality Through the National and Regional Partnership Plans (NRPP): Lessons from the practice and recommendations for the 2028–2034 MFF], LIFE Plan4Climate, marec 2026, <https://plan4climate.caneurope.org/nrpp-report-funding-climate>.

⁶⁷ CAN Europe, »Z ambicioznim izvajanjem nacionalnih energetske in podnebne načrtov je treba premostiti vrzeli: podnebni cilji EU so ogroženi« [NECPs' ambitious implementation must close the gaps: EU climate goals at risk], junij 2025.

prehod, to počnemo kvalitativno in se pri tem opiramo na zunanje, pridobljene dokaze, ne pa na same podatke o dodatnih koristih.

To poročilo predstavlja posodobljeno in razširjeno bazo dokazov poročila »Paris Pact Payoff«

Naše poročilo [Paris Pact Payoff](#) iz leta 2024 je pokazalo, da v EU kot celoti koristi načrta, usklajenega s ciljem omejitve segrevanja na 1,5 °C, odtehtajo njegove stroške za 1,4- do 4-krat. Ugotovljeno je bilo tudi, da neposredne dodatne koristi takšnega načrta do leta 2030 znašajo vsaj 1 bilijon evrov.⁶⁸ Poročilo je jasno pokazalo, da je pri teh številkah skupna vrednost koristi podcenjena, saj so bile modelirale le dodatne koristi varčevanja z energijo, ne pa tudi koristi od naložb v čisto energijo in infrastrukturo.

V pričujočem poročilu so zgornje ugotovitve nadgrajene na tri načine.

- Prvič, v njem je uporabljena nova metodologija. Dodatne koristi so izračunane z odprtokodnim orodjem za izračun večplastnih vplivov (*Multiple Impacts Calculation Tool* – MICAT).
- Drugič, v poročilu je scenarij PAC 2.0 – ki ga koordiniramo pri CAN Europe skupaj z Evropskim okoljskim uradom, pobudo za omrežje za energijo iz obnovljivih virov (Renewables Grid Initiative) ter mrežo REN21 – primerjan z referenčnimi zgodovinskimi trendi za celotno EU-27 in za posamezne države članice.⁶⁹
- Tretjič, poročilo zajema več kazalnikov. Poleg prihrankov pri stroških za energijo, delovnih mest in BDP kvantificira tudi preprečene prezgodnje smrti, sprejeme v bolnišnice, nezmožnosti prilagojena leta življenja (angl. *disability-adjusted life years* – DALY), in izgubljene delovne dni ter globalno podnebno škodo, preprečeno z manjšimi izpusti CO₂. Vsebuje tudi nacionalne informativne liste, pripravljene v sodelovanju s članicami CAN Europe. Rezultati so na voljo prek digitalne platforme Climate Action Benefits Explorer (CABEX).

Orodje za izračun večplastnih vplivov (MICAT)

Dodatne koristi so izračunane z odprtokodnim orodjem za izračun večplastnih vplivov (angl. *Multiple Impacts Calculation Tool* – MICAT), ki ga je v okviru programa EU Obzorje 2020 razvil konzorcij pod vodstvom inštituta Fraunhofer ISI.⁷⁰ Orodje MICAT je

⁶⁸ CAN Europe, »Paris Pact Payoff: Pospeševanje zelenega prehoda za družbeno-gospodarske dodatne koristi« [Paris Pact Payoff: Speeding up the green transition for socio-economic co-benefits], januar 2024.

⁶⁹ CAN Europe, Renewables Grid Initiative, REN21 in EEB, »Scenariji energetskega prehoda, skladni s Pariškim sporazumom (PAC 2.0) – Tehnični povzetek« [Paris Agreement Compatible Energy Transition Scenarios (PAC 2.0) – Technical Summary], 2024, https://www.pac-scenarios.eu/fileadmin/user_upload/PAC/PAC_documents/202408_PAC20_Technical_Summary.pdf.

⁷⁰ Fraunhofer ISI, »MICAT – Orodje za izračun večplastnih vplivov« [MICAT – Multiple Impacts Calculation Tool], projekt potekal od oktobra 2020 do septembra 2023 [project running from October 2020 to September 2023], <https://www.isi.fraunhofer.de/en/competence-center/energiepolitik-energiemaerkte/projekte/micat.html>.

povezano s spletnim orodjem Pathways Explorer svetovalnega podjetja Climact, tako da vsak dejavnik (»vzvod«) razogljčenja ustreza določenemu ukrepu v orodju MICAT. Tako dobimo enoten, pregleden in ponovljiv proces izračunavanja, ki ga je mogoče posodabljeni v skladu s spremembami scenarijev in dokazov.

Ker se orodja, scenarij in področje uporabe razlikujejo, podatkov iz tega poročila ni mogoče neposredno primerjati s podatki iz poročila »Paris Pact Payoff«. **Podobno kot pri njegovem predhodniku so tudi te ocene konservativne. Zajemajo le tiste dejavnike prehoda, ki jih je bilo mogoče preslikati v ukrepe orodja MICAT, kar predstavlja nekaj manj kot 64 % izpustov EU iz leta 2024.** Ne vključujejo kmetijstva in rabe zemljišč, ki sta v četrtem poglavju obravnavana kvalitativno, pa tudi ne koristi, ki jih ni mogoče denarno ovrednotiti ali niso zajete v orodje MICAT. In končno, kot je omenjeno že zgoraj – stroški škode zaradi podnebnih sprememb niso izračunani na ravni EU. Vključen je le kazalnik globalne škode, preprečene z zmanjšanjem izpustov v EU. Te koristi, ki niso vključene, je treba prišteti h koristim, ki so predstavljene v tem poročilu. Podatki v nadaljevanju so zato na spodnji, in ne na zgornji meji dejanskih vrednosti.

2. Metodološki povzetek

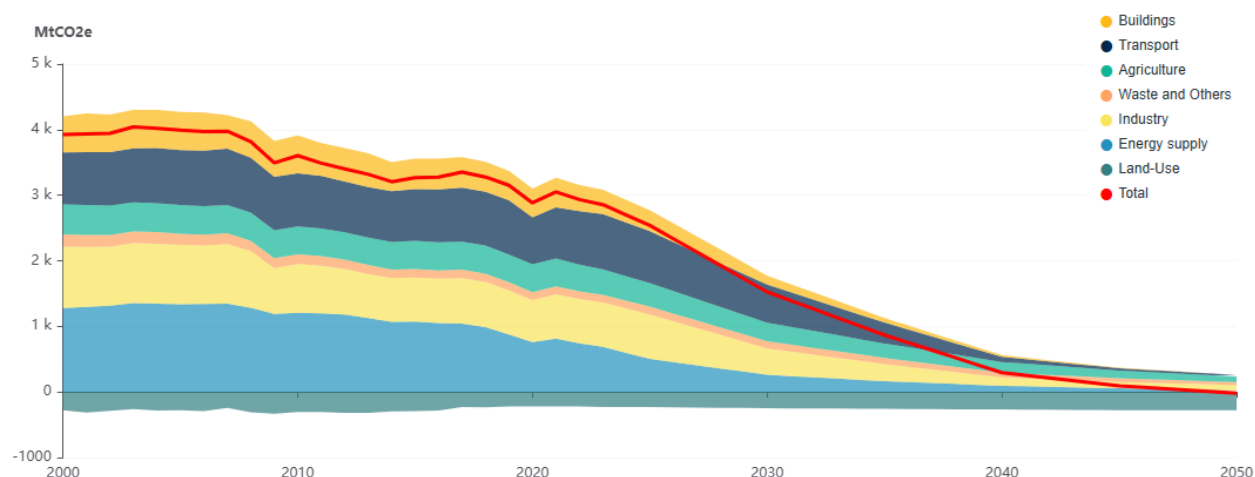
Podatki v tem poročilu so bili pridobljeni z uporabo [orodja MICAT](#). Ta odprtokodni model izračunava dodatne koristi podnebnih ukrepov na različnih področjih, kot so zdravje, zaposlovanje ali BDP, in sicer na podlagi minimalnih vhodnih podatkov o prihrankih energije ali uvajanju obnovljivih virov energije.

Ti vhodni podatki so pridobljeni s povezavo z drugim modelom: orodjem [Pathways Explorer](#). Ta model se uporablja za razvoj scenarijev razogljčenja in zagotavlja kvantificirane scenarije porabe energije po sektorjih, tako da uporabniku omogoča določanje stopnje ambicioznosti določenega nabora ukrepov oziroma »vzvodov« (dejavnikov vpliva) v različnih podsektorjih. Ti vzvodi zajemajo širok spekter ukrepov: spremembe vedenja, izboljšave energetske učinkovitosti, tehnološke spremembe, prehod na druga goriva ter uvajanje zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov.

Ukrepi, ki so na voljo v modelu Pathways Explorer, se dobro preslikajo v vrste ukrepov, ki jih prepoznava orodje MICAT. Pristop povezovanja, ki ga uporabljamo v tem projektu, temelji na tej naravni kompatibilnosti: **vzvodi v modelu Pathways Explorer so povezani z ustreznim ukrepom v orodju MICAT**, kar omogoča neposredno izpeljavo kazalnikov dodatnih koristi iz izhodnih podatkov scenarijev modela Pathways Explorer.

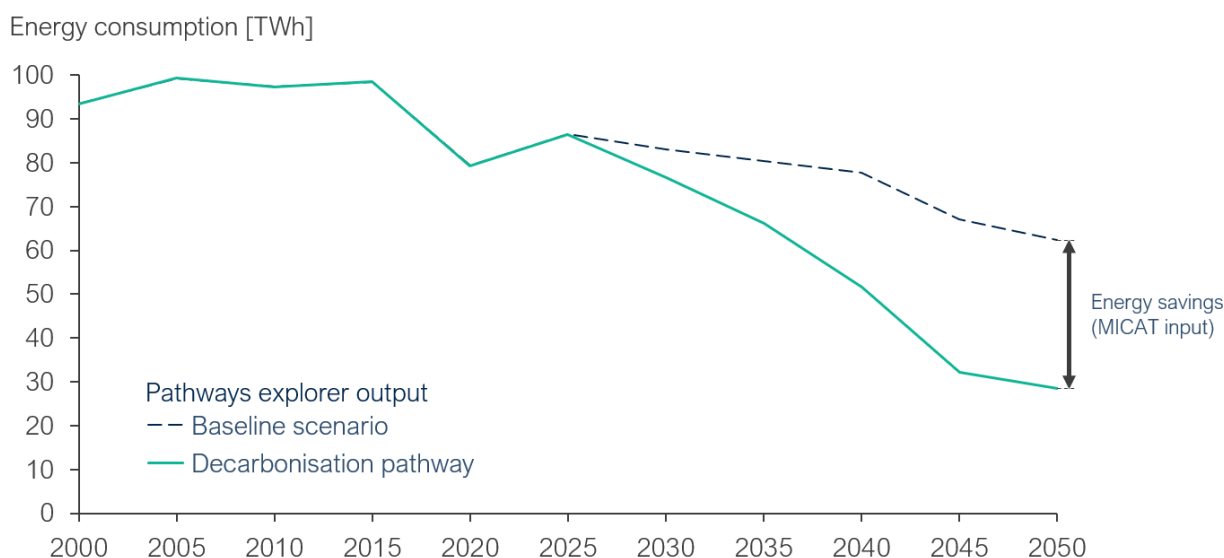
Za zagotavljanje prihrankov energije ali zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov, kot to zahteva orodje MICAT, sta v modelu Pathways Explorer primerjana **dva scenarija**.

Prvi je ambiciozen scenarij razogljičenja, ki temelji na nacionalnem scenariju PAC 2.0. Na spodnji sliki je prikazan trend izpustov v tem scenariju v modelu Pathways Explorer.

Slika 2: Modeliran trend izpustov v scenariju PAC 2.0 v orodju Pathways Explorer

Drugi je izhodiščni scenarij, ki je opredeljen kot scenarij »zgodovinskih trendov«. V njem je vsak dejavnik vpliva v modelu Pathways Explorer nastavljen tako, da prihodnja poraba energije sledi zgodovinskim trendom, s čimer dobimo projekcijo ob ohranitvi sedanjega stanja (*business-as-usual*). Nato je primerjana poraba energije v obeh scenarijih, da se izračunajo prihranki energije v primeru ambicioznega scenarija, kot je prikazano na Sliki 3.

Slika 3: Prihranki energije so izračunani s primerjavo porabe energije v dveh scenarijih modela Pathways Explorer

Za pridobitev natančnejših rezultatov lahko uporabniki orodja MICAT poleg splošnih prihrankov energije določijo še druge parametre. Določijo lahko na primer porazdelitev goriv, torej katera goriva so pri določenem ukrepu dejansko prihranjena. Model Pathways Explorer prikaže podrobne podatke o porabi energije po sektorjih in nosilcih energije, ki so nato uporabljeni za določanje te porazdelitve ustreznih goriv. Na splošno smo uporabili čim več izhodnih podatkov iz modela Pathways Explorer, da bi z njimi natančneje določili vhodne podatke za orodje MICAT.

2.1. Rezultati ključnih kazalnikov

V tem poročilo so podrobneje analizirane naslednje dodatne koristi, ki jih izračunava orodje MICAT:

- **Zdravstveni kazalniki:** Model MICAT ocenjuje število preprečenih prezgodnjih smrti in bolnišničnih sprejemov zaradi manjše onesnaženosti zraka, zmanjšanje z mrazom povezanih smrti zaradi bolje izoliranih stanovanj, število preprečenih nezmožnosti prilagojenih let življenja zaradi izboljšanih notranjih klimatskih pogojev ter zmanjšanje izgubljenih delovnih dni zaradi bolezni. Vsak izmed teh vplivov je denarno ovrednoten s standardnimi ekonomskimi vrednostmi. Več informacij je na voljo v dokumentaciji o zdravstvenih kazalnikih orodja MICAT.⁷¹
- **Znižanje stroškov za energijo:** Model MICAT izračunava zmanjšanje izdatkov končnih uporabnikov za energijo na podlagi končnih prihrankov energije pri vsakem ukrepu, pri čemer uporablja specifične cene energije za posamezne sektorje.⁷²
- **Družbeni stroški ogljika:** Vsaka izpuščena tona CO₂ še desetletja prispeva k globalnemu segrevanju in povzroča škodo po vsem svetu: na kmetijskih pridelkih in gozdovih, na stavbah, ekosistemom ter na zdravju ljudi. Družbeni stroški ogljika so denarno ovrednotenje te škode. Izražajo celotno prihodnjo škodo, ki jo povzroči ena dodatna tona CO₂, izraženo kot enotna vrednost v letu, ko je bila ta tona izpuščena. Če to vrednost pomnožimo z izpusti CO₂, ki jih preprečimo z modeliranimi ukrepi, dobimo vrednost prihodnje podnebne škode, ki bi jo s tem zmanjšanjem izpustov preprečili. Ker ta škoda nastaja po vsem svetu, ta kazalnik meri korist podnebnih ukrepov EU za svet kot celoto. Ne meri izgub, ki jih podnebne spremembe povzročijo znotraj EU in jih to poročilo ne ocenjuje. Model MICAT vrednoti izpuste CO₂, preprečene z varčevanjem z energijo, na podlagi stroškov škode, ki jih je ocenila nemška zvezna agencija za okolje UBA.⁷³ Ti stroški

⁷¹ MICAT, »Družbeni kazalniki« [Social indicators], dokumentacija MICAT [MICAT documentation], Fraunhofer ISI, https://doc.micatool.eu/social_indicators/social_indicators_description.html.

⁷² F. Berger, »Okoljski vplivi: Prihranki energije (in stroškov)« [Environmental Impacts: Energy (cost) savings], projekt MICAT [MICAT Project], Fraunhofer ISI, <https://micatool.eu/seed-micat-project-wAssets/docs/publications/factsheets/Environmental-impact-Energy-cost-savings.pdf>.

⁷³ A. Matthey, B. Bünger in N. Eser, »Metodološka konvencija 3.2 za oceno okoljskih stroškov – vrednostni faktorji« [Methodological Convention 3.2 for the Assessment of Environmental Costs – Value Factors],

za leto 2030 znašajo 335 EUR/t CO₂, za leto 2050 pa 435 EUR/t CO₂. Upoštevane so le emisije CO₂, dobljeni rezultat pa kaže globalno podnebno škodo kot posledico izpusta dodatne tone CO₂, ovrednoteno v skladu s prihodki zahodne Evrope. Upoštevajte, da model MICAT uporablja starejše vrednosti škode zaradi CO₂, medtem ko so novejše vrednosti nekoliko višje.⁷⁴ Ugotovljene vrednosti so zato verjetno nižje od dejanskih.

- **Gospodarski kazalniki:** Model MICAT ocenjuje naložbe, potrebne za vsak ukrep varčevanja z energijo. Podatki o ustvarjanju delovnih mest in dodani vrednosti (BDP) izhajajo iz teh naložb.⁷⁵

3. Slovenija

Nacionalni kontekst

Slovenski energetske sistem je še vedno močno odvisen od premoga in jedrske energije, uvajanje obnovljivih virov energije pa poteka počasi.

Še vedno je strukturna težava energetska revščina, ki je posledica energetske neučinkovitosti stanovanj in omejenega napredka na področju prenove stavb.

Slovenija nujno potrebuje pozitivne podnebne zgodbe, ki bi uravnotežile vse večjo politično podporo militarizaciji in nasprotovanje zelenim politikam.

Ključna sporočila

Podnebni ukrepi lahko Sloveniji že leta 2030 prinesejo za 1,5 milijarde evrov koristi (3 % BDP-ja iz leta 2021), do leta 2050 pa se bo ta znesek povečal na 5,1 milijarde evrov (10 % BDP-ja).

Nemška zvezna agencija za okolje, oktober 2024,

<https://www.umweltbundesamt.de/en/publikationen/methodological-convention-32-for-the-assessment-of>.

⁷⁴ N. Eser, A. Matthey in B. Bünger, »Priročnik o okoljskih vrednostnih faktorjih – Metodološka konvencija 4.0 za oceno okoljskih vplivov« [Handbook on Environmental Value Factors – Methodological Convention 4.0 for the Assessment of Environmental Impacts], Nemška zvezna agencija za okolje, februar 2026, <https://www.umweltbundesamt.de/en/publikationen/handbook-on-environmental-value-factors>.

⁷⁵ Z. Vrontisi, K. Fragkiadakis in S. Morfis, »Gospodarski vplivi: Učinki na zaposlenost« [Economic Impacts: Employment Effects], MICAT Project / E3-Modelling, <https://micatool.eu/seed-micat-project-wAssets/docs/publications/factsheets/Economic-impact-Employment-effects.pdf>; Z. Vrontisi, K. Fragkiadakis in S. Morfis, »Gospodarski vplivi na BDP« [Economic Impacts on GDP], MICAT Project / E3-Modelling, <https://micatool.eu/seed-micat-project-wAssets/docs/publications/factsheets/Economic-impact-Impact-on-GDP.pdf>.

Z ambicioznim podnebnim ukrepanjem bi lahko leta 2030 ustvarili približno 45.000 delovnih mest ter 619 evrov prihrankov pri stroških za energijo na prebivalca, slednji pa bi do leta 2050 narasli na več kot 2.200 evrov.

S podnebnimi ukrepi bi bilo leta 2030 preprečenih 66 smrti na leto, ta številka pa bi se do leta 2050 več kot podvojila (na 135 smrti letno), predvsem zaradi zmanjšane onesnaževanja zraka in boljše izolacije stanovanj.

Tabela kazalnikov

	2030	2050
Znižanje stroškov za energijo (EUR na prebivalca)	619	2.223
Preprečena prihodnja globalna podnebna škoda (EUR na prebivalca)	375	1.660
Skupne denarno ovrednotene koristi (v mrd. EUR)	2,4	8,6
Koristi kot delež BDP-ja leta 2021	4,5	16,5
Neposredna zaposlenost (oseba-let)	45.000	44.000
Preprečena umrljivost (smrti na leto)	66	135
Preprečeni izgubljeni delovni dnevi	9.000	3.000

Skupne denarno ovrednotene koristi v tabeli kazalnikov (v milijardah evrov) vključujejo koristi na nacionalni in globalni ravni za vsako državo. Zato so relativne vrednosti na prebivalca ali v odstotkih BDP podane kot red velikosti. Poleg tega so v nekaterih primerih v ključnih sporočilih izračunane in navedene specifične nacionalne koristi.